

ILLYÉS GYULA:PUSZTÁK NÉPE

Szerző dezs

Kötelező olvasmány,rövid összefoglaló elemzése

Illyés

Gyula: Puszták népe (az irodalom tk. alapján)

Műfaja

irodalmi szociográfia, mely átmenet a tudományos szociológia és a szépirodalom között. Olyan társadalomrajz, mely a tudományos leírás és a művészi megjelenítés elemeit egyaránt magában foglalja.

A

Puszták népe szabatos társadalomrajz, ugyanakkor emlékezéssel átszőtt önéletrajz is. Beleszövődnek saját emlékei is az írónak, bár mint a 3.

fejezetben mondja, nem önmagáról akar írni, hanem egy „népréteg lelkületét szeretném ábrázolni”.

Az

író a nyitófejezetben közli: „… a pusztai lakosságnak se fogvacogása, se gyomorkorgása nem hallható, se közvetve, se közvetlenül: képviselőjük, pártjuk, lapjuk, még ismerősük sincsen, aki nevükben szót emelhetne, holott nyilvánvaló, hogy az ország sorsa az ő vállukon nyugszik, akik a földet tartják tízezerholdas darabokban.”

A

kiszolgáltatottságot, a cselédsorsot is bemutatja a mű.

A

műnek nincs regényszerű cselekménye. Tárgyilagos leírást ad a pusztai cselédek életének általános, mindenkire és mindenhol jellemző vonásairól, a hazai nagybirtokrendszer sajátosságairól, melyet saját emlékeivel tesz érzékletessé.

A műben a változatlanság uralkodik, egy változás azonban mégis megjelenik, a család kiemelkedhet osztályából.

Időben

három korszakot, három nemzedék sorsát mutatja be az író. A

nagyszülőké a
kiegyezés kora, a szülőké a
századelő, ez a kor adja az író
gyermekkorának
emlékeit is, végül a harmincas
évek, a megírás és
szembesítés ideje.

A
nagyszülők korára, a kiegyezés
korára nosztalgikusan tekint vissza. A
kapitalizáció
során szigorúbb
gazdálkodási rend lépett
érvénybe, a feudalizmus korának
szabadabb élelemszerzési lehetőségeit
felszámolták, a cselédek sorsa,
fizetése
viszont továbbra is a régi.

A
harmincas évekre a pusztai sors még
tovább romlott. Amit a gyermek-író
hajdan
szépnek látott, mára
szörnyűségnek tűnik.

A
pusztai életforma nyomán megváltozik
az ember személyisége. A szociális
és
fizikai nyomorúság tudati
nyomorúsággal társul. Ez a
világ azonban nem mentes
az értékektől, csupán
szegény bennük. A gyermekkor, az esküvő, a
közös vasárnap
délutánok megmaradtak
értéknek.

Az
önállóság vágya a
cselédek között a
népművészetten keresztül teljesedik ki.

Az
írónak sikerült kiválnia a
pusztai léttel, ám azokkal szemben, akik
eztán
elfelejtik múltjukat, ő visszatér, fontos
számára a hűség.